

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002803

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 23-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ від 13.07.2926 р. №245

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панаїд Яна Ігорівна

2. Yana I. Panaid

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0000-9757-2993

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 26-06-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 000000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13912

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.31.01

Тема дисертації:

1. Принцип добросовісності в цивільному судочинстві
2. The Principle of Good Faith in Civil Procedure

Реферат/анотація:

1. Теоретичну основу дослідження становлять доктринальні підходи щодо концепції добросовісності при оцінці процесуальної поведінки сторін. Емпіричною базою є судова практика застосування вказаної концепції. У роботі здійснено їх системне опрацювання та узагальнення, а також визначено генезу даної концепції. Запропоновано включити категорію добросовісності до переліку основних принципів цивільного судочинства. У цьому контексті пропонується розрізняти приватну та публічну складові мети цивільного процесу. Приватна складова відображає право кожного на справедливий судовий розгляд, а публічна – концепцію розподільчої справедливості (distributive justice) у сфері цивільного судочинства. Проаналізовано співвідношення принципу верховенства права та принципу добросовісності, а також їх зв'язок з інститутом кейс-менеджменту. Доведено, що принцип добросовісності в цьому контексті виступає гарантією відповідності правосуддя вимогам верховенства права та унеможливорює процесуальні диверсії з боку

учасників провадження. Зроблено висновок про необхідність розглядати принцип добросовісності як гарантію забезпечення вимог верховенства права. Його застосування унеможливило процесуальні диверсії за умови надання суду достатнього обсягу повноважень щодо керівництва рухом справи (кейс-менеджменту). З урахуванням особливостей вітчизняного цивільного судочинства надано системно-структурну характеристику принципу добросовісності, що включає: 1) заборону зловживання процесуальними правами; 2) заборону суперечливої поведінки як різновиду зловживання процесуальними правами; 3) обов'язок належного виконання процесуальних обов'язків. Ці елементи відображають дві основні функції принципу добросовісності: обмежувально-коригуючої, що проявляється в забороні дій, які суперечать завданням цивільного судочинства, та цілеспрямовуючої, що забезпечує підпорядкування процесуальних дій загальній меті цивільного судочинства. На основі аналізу практики ЄСПЛ щодо п. 1 ст. 6 ЄКПЛ зроблено висновок про відсутність у практиці цієї міжнародної установи усталеної концепції добросовісності. Натомість ідеться про категорію ефективності розгляду справи. Водночас елементи відповідної концепції в практиці ЄСПЛ фактично є аналогічними запропонованим у дослідженні складовим принципам добросовісності. У дисертаційній роботі розглянуто проблеми практичної реалізації принципу добросовісності. Як перешкоди для його належної реалізації визначено: зловживання процесуальними правами, сутяжництво та суперечливу процесуальну поведінку як різновиди процесуальних зловживань; неналежне виконання процесуальних обов'язків. Проаналізовано тенденції національної судової практики щодо тлумачення принципу добросовісності та його складових. Запропоновано виокремлювати дві групи ознак зловживання процесуальними правами: суб'єктивні та об'єктивні. Окрему увагу приділено зловживанню правом на судовий захист, зокрема феномену сутяжництва. Як основні ознаки останнього визначено: а) систематичність; б) безпідставність позовів та відсутність підстав для вчинення інших процесуальних дій; в) неправомірну мету. Наголошено, що визнання особи сутяжником має спричиняти для неї негативні процесуальні наслідки, зокрема заборону продовжувати поточне провадження або звертатися до суду з новими позовами, а також, залежно від обставин справи, стягнення грошової компенсації за зловживання процесуальними правами. Обґрунтовано заборону «непрямого оскарження», факт вчинення якого має встановлюватися за наявності запропонованих у дослідженні критеріїв. Для висновку про наявність зловживання правом на позов з метою повторного розгляду справи, у якій уже ухвалено остаточне рішення, запропоновано враховувати такі критерії: а) тотожність сторін попереднього та наступного проваджень; б) дублювання за своєю суттю вимог сторони; в) відповідність перегляду справи інтересам суспільства (public interest). Окреслено сутність суперечливої процесуальної поведінки як перешкоди для реалізації принципу добросовісності. Проаналізовано концепцію естопель в контексті процесуальної поведінки в країнах англо-американської та континентальної правових систем, зокрема концепцію судового естопель у США. На підставі проведеного дослідження зроблено висновок про недоцільність використання терміна «естопель» з огляду на вимоги чіткості та зрозумілості судових рішень. У контексті української правової доктрини цей термін не відповідає зазначеним вимогам через різне тлумачення відповідної концепції в країнах її розвитку. Більш доречним є застосування поняття «заборона суперечливої поведінки» як складової принципу добросовісності. Констатовано, що сутнісними ознаками процесуальної суперечливої поведінки є: а) невідповідність попередній поведінці сторони (що може охоплювати як дію, так і бездіяльність); б) врахування такої поведінки судом під час вирішення процесуального питання; в) отримання несправедливої переваги внаслідок такої поведінки.

2. The dissertation is devoted to determining the legal nature and content of the principle of good faith in civil proceedings. The theoretical framework of the research is based on an analysis of doctrinal approaches and judicial practice concerning the application of the concept of good faith in assessing the procedural conduct of the parties. The genesis of this concept is examined. The study proposes including the category of good faith among the fundamental principles of civil procedure. In this context, it is suggested to distinguish between the private and public components of the purpose of civil proceedings. The private component reflects everyone's right to a fair trial, while the public component embodies the concept of distributive justice in the field of civil justice. The correlation between the rule of law and the principle of good faith, as well as their connection with the case

management institution, is analysed. It is argued that the principle of good faith serves as a guarantee of compliance of justice with the requirements of the rule of law and prevents procedural diversions by participants in proceedings. Its effective application is possible provided that the court is vested with sufficient powers to manage the course of the case (case management). Taking into account the specific features of national civil procedure, a systemic and structural characterization of the principle of good faith is provided. It includes: 1) the prohibition of abuse of procedural rights; 2) the prohibition of inconsistent conduct as a form of abuse of procedural rights; 3) the obligation to duly perform procedural duties. These elements reflect two main functions of the principle of good faith: a restrictive-corrective function, manifested in prohibiting actions contrary to the objectives of civil proceedings, and a guiding function, ensuring that procedural actions are subordinated to the general purpose of civil justice. Based on the analysis of the case law of the European Court of Human Rights under Article 6 §1 of the European Convention on Human Rights, it is concluded that there is no established concept of good faith in the Court's practice. Instead, the Court primarily operates with the category of effectiveness of proceedings. At the same time, the elements identified in the Court's case law are substantially similar to the components of the principle of good faith proposed in this research. The dissertation addresses issues of the practical implementation of the principle of good faith. Obstacles to its proper implementation include abuse of procedural rights, vexatious litigation, inconsistent procedural conduct, and improper performance of procedural duties. Trends in national judicial practice regarding the interpretation of the principle of good faith and its elements are analysed. Two groups of indicators of abuse of procedural rights are distinguished: subjective and objective. Particular attention is paid to abuse of the right of access to a court, including the phenomenon of vexatious litigation. Its main features are identified as: 1) the prohibition of abuse of procedural rights; 2) the prohibition of contradictory behavior as a type of abuse of procedural rights; 3) the obligation to properly perform procedural duties. It is emphasized that recognizing a person as a vexatious litigant should entail negative procedural consequences, such as prohibition from continuing pending proceedings or filing new claims, and, depending on the circumstances of the case, the imposition of monetary compensation for abuse of procedural rights. The prohibition of "indirect appeal" is substantiated, and criteria for establishing such abuse are proposed. In determining whether there is abuse of the right to bring a claim aimed at reconsidering a case in which a final judgment has already been delivered, the following criteria are suggested: a) identity of the parties in the previous and subsequent proceedings; b) substantive duplication of claims; c) consistency of the review with the public interest. The essence of inconsistent procedural conduct as an obstacle to the implementation of the principle of good faith is outlined. The concept of estoppel in the context of procedural behaviour in Anglo-American and continental legal systems, including judicial estoppel in the United States, is analysed. The author substantiates the inadvisability of using the term "estoppel" in Ukrainian legal doctrine due to the requirements of clarity and comprehensibility of judicial decisions and the diversity of interpretations of this concept in different jurisdictions. Instead, the term "prohibition of inconsistent conduct" is considered more appropriate as a component of the principle of good faith in civil proceedings.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Панаїд Я. І. Поняття та ознаки зловживання процесуальними правами в контексті принципу добросовісності в цивільному судочинстві. Прикарпатський юридичний вісник. // Б. 2024. Вип. 5 (58). С.

40–48.

- 2. Панаїд Я. І. (Не)виконання процесуальних обов'язків в контексті принципу добросовісності у цивільному судочинстві. Право і суспільство. // Б. 2025. №1. С. 116–126.
- 3. Панаїд Я. І. Естопель та заборона суперечливої поведінки в цивільному судочинстві. Юридичний науковий електронний журнал. // Б. 2025. №5. С. 99–101.
- 4. Панаїд Я. І. Суперечлива поведінка як різновид зловживання процесуальними правами в контексті принципу добросовісності в цивільному судочинстві. Український та зарубіжний досвід. Наукові перспективи. Серія «Право». // Б. 2025. № 5(59). С. 1382–1397.
- 5. Панаїд Я. Зловживання процесуальними правами з метою затягування розгляду справи: практика ЄСПЛ. Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 грудня 2022 р.). Харків, 2022. С. 118–121.
- 6. Panaid Ya. Abuse of Right to File a Claim in Civil Procedure: Experience of the UK and Ukrainian Realities. Наука у мінливому світі: актуальні дослідження молодих науковців: матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 травня 2023 р.). Харків, 2023. С. 163–166.
- 7. Панаїд Я. І. Правова природа зловживання процесуальними правами. Юридична осінь. 2024. зб. тез наук. доп. і повідомл.учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів. (м. Харків, 19 листопада 2024 р.). Харків, 2024. С. 236–239.
- 8. Панаїд Я. І. Суперечлива поведінка в конвенційній системі захисту цивільних прав: позиція ЄСПЛ. Новели цивільного процесуального законодавства: спрощені провадження : матеріали наук.-практич. конф. (м. Одеса, 5 трав. 2025 р.). Одеса, 2025. С. 99–101.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000957; 0126U001062

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гусаров Костянтин Володимирович

2. Kostiantyn V. Husarov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8774-259X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бичкова Світлана Сергіївна
2. Svitlana S. Bychkova

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8227-2127

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Казимира Малевича, Київ, 03150, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кройтор Володимир Андрійович
2. Volodymyr A. Kroytor

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1849-5721

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рожнов Олег Вікторович
2. Oleg V. Rozhnov

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7217-8153

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сібільов Денис Михайлович

2. Denys M. Sibilov

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8441-0573

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Таш'ян Роман Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Таш'ян Роман Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна